

Rúsdrekka- lógin, men hvussu við børnunum

KJAKID um fráboðaðu broytingarnar í rúsdrekkalóginu gongur sum ongantið fyrr.

MEN broytingar hava heldur ikki verið meira neyðugar enn nú alt bara »flýttu«.

UM hugburður føroyinga viðvíkjandi rúsdrekka er munandi broyttur seinastu árin er ilt at siga nakað avgjørt um. Meira verður talað um rúsevni sum heild og alt meira vanligt er tað vorðið hjá mongum at stytta sær stundir í »hugnafeløgum«, har til ber at keypa rúsdrekka.

TEY nógvu halda hetta seinasta vera óskil, ja, lógarbrot burturav, meðan onnur halda, at hesi feløg byrgja fyri válan um tún og stræti av fullum fólki.

ÚTVARPIÐ, sum nú um dagarnar læt lurtararnar koma framat við teirra hugsan um møguligar broytingar, fekk samanumtikið tað burturúr, at tey flestu

vildu hava broytingar — og nógv teirra til friari sølu.

ADRA niðurstøðu bar ikki til at fáa burtur úr tí, ið sagt var. Vit takka fyri hesa góðu sending, men loyva okkum kortini at ivast í um tey, ið nýttu hetta høvið, veruliga umboða breiddina í fólki okkara, og ikki heldur tann »minnilutak«, sum vil hava álvarsligar broytingar.

HVUSSU er og ikki, so má lógin aftur fáast at virka og er hetta treytað av broytingum, so mugu vit hava tær neyðugu við.

FLEST øll eru vit samd um, at skamtanin, sum ikki longur fevnir um veikara ølið og veikara vinið, ikki forðar nøkrum í at fáa »nóg mikið«. Trupulleikin er heldur hann, at tað er so vælsignað uttanhandað. Tað skal bileggjast uttaneftir, og tá sjálvsagt í slíkum nøgdum hvørja ferð, at tað er stríðið vert.

TEY, ið ikki vilja vita av rúsdrekka, halda mangan, at besta forðing fyri størri nýtslu er, at stríðið av at fáa hendur á tí er størst møguligt. Helst er hetta bert hálvur sannleiki, tí ongantið hevur rúsdrekkanyttslan verið størri enn tað sama.

MEN hesum kunnu vit tó ganga á mæti við eina lóg, sum varðveitir skamtanina, eina skamtan, ið virkar fyri øll, eina skamtan, ið krevur, at rúsdrekkakortið

»einans« verður nýtt persónliga og ikki til onnur at umsita.

SO skulu vit eisini hava einkarsølu við deildum í hvørjari sýslu, har til ber —uttan drál — at keypa tað, einum lystir.

UM so skal vera, broytið hetta tilvildarlaga rúsdrekkakort til veruligt »rúsdrekkapass«, sum til ber at nýta skilagott — til tað, hetta varð ætlað. Eisini skuldu vit treytað okkum, at bert var loyvt at keypa í teirri sýslu, ein búði.

HETTA fyriskipað handilsliga skilagott — at fingið neyðuga rúsdrekka útflyggjað sum aðra vøru av fyrirkomandi kramabólki, hevði einsamalt verið gott stig á leiðina móti skilabetri og nátturligari nýtslu av hesum lógi.

LONDINI uttan um okkum hava øll sett sær fyri at minka um rúsdrekkanyttsluna munandi. Hetta áttu vit eisini at gjørt, men kortini kemur helst ein dagur, tá rúsdrekka verður óskamtað og vanlig søluvøra hjá okkum eisini.

MEN fyri tað nýtist okkum ikki at »leypa framav«. Ivaleyst kundu flestu allir tilkomnir føroyingar umsið eitt nýtt rúsdrekkafrælsi nøkunlunda skilagott, men sum støðan er við rúsdrekka millum børn og ung er alt, ið talar fyri skamtan, aldursmarki, strangt persónligum rúsdrekkapassi — eina skipan, hesi kunnu fata, virða og læra seg at

liva við.

HETTA bætir ikki einsamalt um tað óskil, tað má sigast at vera, at 12-14 ára gomul vála deyðadrukkin í gøtunum. Hetta átti ikki at borið til, men við verandi skipan verður hetta ikki øðrvísi, um ikki syrgt verður fyri, at galdandi lógir verða hildnar. Hesum tykist ongín at hava ábyrgd av, tí er so vorðið sum er.

EITT er, at allir tilkomnir føroyingar og væl tað kanska drekka seg líðandi í hel. Men henda vanlukka er sum einki at rokna móti tí, at børn og ung einki skilagott og haldfast fáa at halda seg til rúsdrekka viðvíkjandi.

HEIMINI eru jú har, kunnu vit siga. Jú, gamaní — tibetur góð tey flestu, men skal talan vera um almennan rúsdrekkapolitikk, so skal hesin ikki bert snúga seg um nøgdir og promillur, men sannliga eisini um upplýsing/undirvísing so tað munar — helst so dyggiliga, at tey neyðardýr, niður í 12 ára aldur, sum nú vála drukkin í gøtunum, ikki verða at siggja sum frá líður, men hava tikið sær okkurt annað og meira »spennandi« fyri.

sosigaley

Dimmalætting

DAGBLAÐIÐ

14. SEPTEMBER

FRIU FÖROYAR

NORÐLJÓÐ

Komisk og tragisk

Í oddagrein í gjár skrivar Dagblaðið um rúsdrekkaspurningin:

Veruleikin er bæði komiskur og tragiskur. Tað komiska er at vit neyðhalda um eina forboðslóg, sum ikki virkar avmarkandi, men tvørturímóti elvir til hóp-bílegging, periodudrekkari og økir um møguleikarnar hjá teimum yngstu at útvega sær rúsdrekka, vín og øl úr (ó)kvoteradu hóp-goymslunum. At siga, at lógin skal haldast, er eingin loysn, tí hon er ónýtilig í sjálvum sær.

...Við verandi landsstýrissamanseting má og skal bera til at broyta hesa manninkandi skipan. Tað má og skal bera til at skipa eina av-

markaða fría sølu undir eftirliti, soleiðis at vit t.d. skipa »ríki« (har tað ber til at keypa eina flösku ístaðin fyri seks) í hvørji kommunu - við strangum samleikaftirliti av keyparanum - og loyva sølu av víni og øli á matstovum. Tað ber illa til at hugsa sær, at vit á nakran annan hátt fáa eitt »náttúrligt« forhold til rúsdrekka. Forboð er skaðiligt, tí »Forbuden frugt smager altid bedst«!

Okkum kunngt er Marita Petersen, landsstýrisskvinna longu farin undir at fyrireika broytingar í rúsdrekkalóginu. Hetta mál verður neyvan sett fram sum flokspolitiskt mál, men halda tær ábendingar, sum ein higartil hevur fingið um hvat tingmenn halda um at broyta rúsdrekkalógina, skuldi møguleika nú verið fyri hesum.

Lasse illa nøgdur

Formaður Sjalvstýrisflokksins, Lasse Klein hevur í Oyggjatiðindum grein um politikk landsstýrisins. Hann skrivar m.a. um avtøkuna av bundnu uppsparingini:

Áðrenn og beint aftaná valið lovaðu núverandi samgonguflokkar at bundna uppsparingin skuldi avtakast og peningurin útgjaldast. Broytingar er nú tann, at bundna uppsparingin heldur fram til 1. januar 1992, og eingin peningur verður útgaldin í einum, eins og lyfti var givið um.

Broytingin í skattalógnum føra við sær, um uppskot landsstýrisins verður sakt, at bert tær høgu inntøknar fáa fyrir...

At bundna uppsparingin fellur burtur - partvist nú og heilt avtíkin um eitt ár - hevur heilt náttúrliga við sær, at tey, sum hava goldið nógva í bundari uppsparing sleppa undan eins nógva tá hon er avtíkin. Tey, ið hava goldið millum nakað og einki í bundnari uppsparing merkja eins náttúrligt millum nakað og einki til, at henda verður avtíkin.

Viðvíkjandi teimum høgu inntøkunum er annars at siga, at skattastigin einsamallur tekur ongan skatt frá t.d. teimum hægstu inntøkunum, um hesar annars hava nógmið av loyvdum frádráttum. Broytingar verða nú gjørdar í rentufrádráttinum, sum higartil hevur verið størsta skattaskjöldið hjá hesum inntøkum.

Vita hvørki út ella inn

Tað var tann tíð tá nógva varð tosað og skrivað um meðávirkan á arbeiðsplássum. Serliga vóru tað javnaðarflokkar og fakkfeløg sum talaðu fyri at starvsfólk áttu at hava eitt orð at siga í gongdina á sínum egna arbeiðsplási. Hetta fyri betur at tryggja arbeiðsplásið og skapa trivnað millum starvsfólk.

Tað vóru ikki øll arbeiðspláss, sum tóku eins væl undir við hesum tankum, men í hvussu er hevði hetta við sær, at flestu arbeiðspláss lögdu seg eftir at um ikki annað at kunna arbeiðsfólki um tað sum fór fram.

Tann nógva skrivningin um postmálið hevur tó avdúkað, at hvat viðvíkur ávirkan

og kunnan livir postverkið enn í miðöldini. Hetta kom eisini tíðiliga til sjóndar í sjónvarps-sending hóskvöldið.

Starvsfólk vistu ikki annað enn tað tey høvdu lisið í bløðunum. Tey vistu, at fólk skuldu sigast upp, men hvør ella hvussu mong visti eingin. Hetta skapar sjálvandi alt annað enn góð arbeiðslíkindi. Fólk vita ikki tá tey koma til arbeiðis, um uppsagnarseðilin liggur á borðinum.

Vit fara tí at minna - serliga Javnaðarflokkinn í landsstýrinum - á, tað sum m.a. stendur í samgonguskjalinum: At gera arbeiðsplássini trygg og áhugaverd. Hetta er ikki annað enn grundleggjandi mannarættur.